

1. Velkaantuneiden nuorten aseman parantaminen

1. Mikä on maksuhäiriömerkintä ja miten sen voi välttää?

Pitkittyneen maksujen laiminlyönnin seurauksena voi saada maksuhäiriömerkinnän omiin luottotietoihinsa. Maksuhäiriömerkinnän voi saada aikaisintaan noin kahden kuukauden kuluttua laskun eräpäivästä, mutta usein sen saaminen kestää puoli vuotta. Velkoja lähettää useita maksuhuomautuksia ja -vaatimuksia eli perintäkirjeitä ennen kuin maksuhäiriömerkintä kirjataan luottotietorekisteriin. Maksuhäiriömerkintä ei siis tule yllättäen.

Katso Kilpailu- ja kuluttajaviraston video siitä, miten maksamattomat laskut ja velat voivat johtaa maksuhäiriömerkintään ja miten maksuhäiriömerkinnältä voi välttyä:

<https://www.youtube.com/watch?v=O2IR3FX5d6I>

2. Mikä velkajärjestely on?

Velkajärjestely on **viimesijainen keino** saada oma velkatilanne hallintaan. Tätä ennen olevia keinoja voivat olla esimerkiksi maksusopimukset velkojen kanssa, [Takuusäätiön takaus pankkilainaan](#), kunnan [sosiaalinen luotto](#) tai velkojen maksaminen pois ulosoton kautta.

Velkajärjestelyssä velkoja maksetaan oman maksukyvyn mukaan tavallisesti kolmesta viiteen vuotta ja loput, maksamatta jääneet velat saa anteeksi.

3. Mitä maksuohjelmalla tarkoitetaan?

Maksuohjelmasta ilmenevät **tulot, menot, varallisuus, velat ja velkojen maksuaikataulu**. Maksuohjelman suunnittelun aloittaminen edellyttää, että käräjäoikeus on hyväksynyt velkajärjestelyhakemuksen.

4. Miksi kaikki eivät pääse velkajärjestelyyn?

Velkajärjestelylaissa on mainittu erilaisia esteitä, joiden vuoksi velkajärjestelyyn ei pääse (esim. velallisella on huomattavasti lähiaikana otettuja kulutusluottoja ja velkaantuminen johtuu omasta huolimattomuudesta).

Lisää velkajärjestelyn esteistä voit lukea esimerkiksi Takuusäätiön sivuilta:

<https://www.takuusaatio.fi/tietoa-ja-ratkaisuja/ratkaisuja-velkaongelmiin/hae-velkajarjestelya-tuomioistuimesta-0>

Velkajärjestelyn yleiset esteet (Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä, 10 §):

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930057#L3P10>

5. Miksi opiskelu maksuohjelman aikana pitäisi rinnastaa ammattia vailla olevan nuoren kohdalla työntekoon?

Vaikka ammattia vailla oleva työtön nuori saavuttaisi täydellisen velattomuuden maksuohjelman päätteeksi, **ei ole takeita, että syrjäytyminen estyy**.

Maksuohjelman aikana leikkautuisivat tällöin pois ne velat, joita järjestelyn este ei koske ja ammattiin valmistuessa **nuorella olisi paremmat valmiudet** ryhtyä maksamaan sellaisia velkoja, jotka on esteen perusteella jätetty velkajärjestelyn ulkopuolelle.

6. Eikö nuorten talouskasvatus koulussa riitä ratkaisuksi?

Taloulosaamisen kasvattamisella voidaan kasvattaa ymmärrystä oman talouden kantokyvystä, mutta sillä ei vastata jo olemassa olevien ylivelkaantuneiden ongelmiin. **Emme voi jättää huomiotta talousongelmien kanssa kamppailevia nuoria.** Esimerkiksi 18-29-vuotiaista nuorista maksuhäiriömerkintöjä on lähes 23 prosentilla ([Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023](#)).

7. Eikö tällä hetkellä velkajärjestelyssä oteta jo huomioon henkilön nuori ikä?

Kyllä, mutta ei riittävästi! Velkajärjestelyyn pääsemiselle on velkajärjestelylaissa (VJL) yleisiä esteitä, joissa **vain yhdessä kohdassa otetaan huomioon henkilön ikä.** Velkajärjestelyn esteitä arvioitaessa nuoruus voidaan ottaa huomioon arvioitaessa sitä, onko velallinen velkaantunut huolimattomasti ja vastuuttomasti (VJL 10 § 7 kohta).

Tarkoituksenmukaisempaa olisi säätää nuoruus yleiseksi arviointiperusteeksi. VJL 10a §:ssä säädetään velkajärjestelyn myöntämisestä yleisestä esteestä huolimatta, jos siihen on **painavia syitä.** Koska pykälä on varsin tulkinnanvarainen sen osalta, voidaanko nuoruus ottaa huomioon vai ei, olisi pykälää perusteltua selventää mainitsemalla nuoruus erikseen painavana syynä.

8. Miksi ihmeessä nuoria pitäisi kohdella eri tavalla kuin aikuisia?

Se, että velallinen on nuori, on jo ensiarvoisen tärkeä peruste erityishuomiolle lainsäädännössä – **näin toimitaan muullakin lainsäädännössä,** kuten laissa nuorista työntekijöistä ja rikoslaissa.